

Рад Централне изборне комисије Босне и Херцеговине у свјетлу праксе

Суда Босне и Херцеговине у периоду мај–децембар 2022. године

У свим фазама изборних активности које је предузела Централна изборна комисија Босне и Херцеговине у периоду од маја до децембра 2022. године учесници у изборном процесу су подносили приговоре и жалбе и друга правна средства прописана Изборним законом Босне и Херцеговине за заштиту изборних права. На основу одредби Изборног закона БиХ¹ заштиту изборног права обезбјеђују изборне комисије (општинске изборне комисије, градске изборне комисије, Изборна комисија Брчко дистрикта БиХ, Централна изборна комисија БиХ) и Апелационо одјељење Суда Босне и Херцеговине (Суд БиХ). Сви приговори подnose се у писаној форми на обрасцу који пропише Централна изборна комисија БиХ. Изборна комисија у својој општини/граду/дистрикту има првостепену надлежност за одлучивање о свим питањима која нису експлицитно додијељена Централној изборној комисији БиХ и Апелационом одјељењу Суда БиХ. Централна изборна комисија БиХ има другостепену надлежност за одлучивање о уложеним жалбама на одлуке свих изборних комисија.

Централна изборна комисија БиХ има и првостепену надлежност за одлучивање по приговорима уложеним због повреде правила изборног процеса, изборних права, повреде правила Поглавља 16. Изборног закона БиХ (**Медији у изборној кампањи**), које је учинио политички субјект и

- **Повреде из члана 7.3 став (1) тачка 3) и 7)** Изборног закона БиХ – спречавање новинара да обављају свој посао у складу са правилима професије и изборним правилима; коришћење говора мржње, и/или објављивање или употребе слика, симбола, аудио и видео-записа, СМС порука, интернет комуникације, друштвених мрежа и мобилних апликација или других материјала који могу да тако дјелују и
- **Повреде из члана 7.3 став (2)** – лажно представљање у име било које политичке партије, коалиције, листе независних кандидата или независног кандидата као и злоупотреба законског права на учешће у раду бирачког одбора у име једног политичког субјекта противно одредби члана 2.19 Изборног закона БиХ и то фиктивним представљањем у име политичког субјекта којем је мјесто у бирачком одбору припало са циљем погодновања другом политичком субјекту којем то мјесто у бирачком одбору није припало. Ова забрана примјењује се и на чланове бирачког одбора и

¹ Изборни закон Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ“, број: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22, 52/22 и 67/22)

- **Повреде члана 7.4 став (1) тачка 3) Изборног закона БиХ** који се односи на коришћење домаћих и међународних средстава комуникације с циљем утицаја на бираче.

Апелационо одјељење Суда БиХ надлежно је да рјешава по жалбама на одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалбе се подносе Апелационом одјељењу Суда БиХ у року од два дана од дана пријема одлуке Централне изборне комисије БиХ. Жалба се подноси путем Централне изборне комисије БиХ, а Апелационо одјељење Суда БиХ дужно је да донесе одлуку по жалби у року од три дана од дана пријема жалбе.

У периоду мај–децембар 2022. године Апелационом одјељењу Суда БиХ укупно је изјављено 467 жалби, од којих је Суд БиХ 392 жалбе одбио као неосноване; 21 одбацио као неблаговремену; 29 одбацио као недопуштене; 18 жалби уважио; 4 жалбе дјелимично уважио; утврђен је један (1) одустанак од жалбе; а једну (1) жалбу је Централна изборна комисија БиХ ријешила кроз одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора 2022. године и одбијен је један (1) захтјев за поништење наредбе као неоснован, **што у проценту износи да је 96% одлука Централне изборне комисије БиХ потврђено.**

Преглед судске праксе по категоријама

Највећи број жалби изјављених Суду БиХ се односио на регистрацију бирача за гласање изван Босне и Херцеговине (294), затим слиједе жалбе за лажно представљање (24); имовинске картоне изабраних званичника (23); посредне изборе (16); кршење Закона о финансирању политичких партија (15); именовање чланова општинских/градских изборних комисија (15); изборна шутња (13); кршење члана 16.14 Изборног закона БиХ - кампања у медијима (11); захтјеви за поновно бројање (8); по 7 жалби је изјављено на Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора 2022. и коришћење јавних средстава и ресурса; другостепена надлежност ЦИК БиХ (6); говор мржње (5); по три жалбе се односе на – приговори на поновно бројање; жалбе на Одлуку о I измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора 2022.; жалбе на Допунску одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општинских избора 2022.; захтјев за оцјену уставности и жалбе на наредбу о поновном бројању за ниво председник и потпредседници Републике Српске; престанак мандата; и овјеру пријаве политичког субјекта; затим кандидатске листе (2); и по једна жалба је изјављена на опозив начелника, овјеру кандидатске листе и право коришћења назива политичке партије у изборне сврхе.

Жалбе које је Апелационо одјељење Суда БиХ уважило односе се на: лажно представљање (7 жалби); посредне изборе (4); коришћење јавних средстава и ресурса (2); именовање чланова општинских/градских изборних комисија (2); имовински картони (1) и право коришћења назива политичке партије у изборне сврхе (1). Предметна област која се односи на “лажно представљање” и “коришћење јавних средстава и ресурса” је уведена измјенама и допунама Изборног закона БиХ које је Високи представник за Босну и Херцеговину прогласио у јулу 2022. године и тек сада се успоставља нова пракса у изборном систему.

Одбијање уписа у Централни бирачки списак за гласање изван Босне и Херцеговине - На одлуке ЦИК БиХ о одбијању уписа у Централни бирачки списак за гласање изван Босне и Херцеговине изјављене су 294 жалбе, од чега је Суд БиХ 257 жалби одбио, 17 одбацио као неблаговремене, а 20 жалби одбацио као недопуштене, што значи да су све одлуке ЦИК БиХ из ове области потврђене.

Овјера пријава политичких субјеката – На одлуке ЦИК БиХ о овјери пријаве политичког субјекта изјављене су 3 жалбе. Суд БиХ је 2 жалбе одбио као неосноване, а 1 жалбу одбацио као неблаговремену.

Кандидатске листе – На одлуке ЦИК БиХ које су се односиле на кандидатске листе изјављене су 2 жалбе које је Суд БиХ одбио као неосноване.

Овјера кандидатске листе – На одлуку ЦИК БиХ у вези са овјером кандидатске листе изјављена је 1 жалба коју је Суд БиХ одбио као неосновану.

Право коришћења назива политичке партије у изборне сврхе – Суд БиХ је уважио жалбу на Одлуку ЦИК БиХ која се односила на право коришћења назива политичке партије у изборне сврхе.

Именовање чланова општинских/градских изборних комисија – На одлуке о именовању чланова општинских/градских изборних комисија поднесено је 15 жалби Суду БиХ, од чега је Суд БиХ 8 жалби одбио као неосноване, 5 одбацио као недопуштене и 2 жалбе уважио.

Лажно представљање – На одлуке које се односе на лажно представљање изјављене су 24 жалбе Суду БиХ, од чега је Суд БиХ 17 жалби одбио као неосноване и 7 уважио.

Кршење одредби Изборног закона БиХ у вези са изборном шутњом – На Одлуке ЦИК БиХ које се односе на кршење одредби Изборног закона БиХ у вези са изборном шутњом Суду БиХ је изјављено 13 жалби, од којих је 12 одбијено као неосноване, а једна (1) жалба је одбачена као недопуштена.

Кршења члана 16.14 Изборног закона БиХ – На одлуке ЦИК БиХ у вези са кршењем члана 16.14 Изборног закона БиХ, који се односи на вођење изборне кампање у медијима, изјављено је 11 жалби Суду БиХ, од којих је 8 одбијено као неосноване, а 3 су дјелимично уважене.

Злоупотреба јавних средстава и ресурса – На Одлуке ЦИК БиХ због злоупотребе јавних средстава и ресурса изјављено је 7 жалби Суду БиХ, од чега је 5 одбачено као неосноване, а 2 жалбе су уважене.

Говор мржње – На одлуке ЦИК БиХ које се односе на говор мржње изјављено је 5 жалби, од чега је Суд БиХ 4 жалбе одбио као неосноване, а једну (1) уважио.

Другостепена надлежност ЦИК БиХ – На одлуке ЦИК БиХ које се односе на другостепену надлежност ЦИК БиХ Суду БиХ је изјављено 6 жалби које су одбијене као неосноване.

Утврђивање и објављивање резултата Општих избора 2022. године

На Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године поднесено је укупно 7 жалби, од чега је Суд БиХ 6 жалби одбио као неосноване, а једну (1) је ЦИК БиХ ријешила кроз Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године.

На Одлуку о I измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године Суду БиХ су поднесене 3 жалбе, од чега су 2 одбијене као неосноване, а једна одбачена као недопуштена.

Захтјеви за оцјену законитости и жалба на Наредбу о поновном бројању гласачких листића за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске – На наредбу за поновно бројање гласова за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске и исправку наредбе жалбу Суду БиХ је изјавио политички субјект Странка независних социјалдемократа – СНСД. Суд БиХ је то рјешењем одбацио 28.10.2022. године. Поред тога, Странка независних социјалдемократа – СНСД је упутила захтјев за оцјену законитости предметне наредбе и њено поништење, и одгоду извршења оспореног акта. Суд БиХ је својим рјешењем од 26.10.2022. године одбио захтјев за одгоду извршења оспореног акта, а пресудом од 01.11.2022. године одбио је захтјев за поништење предметне наредбе и констатирао да је захтјев за оцјену законитости предметне наредбе неоснован.

На Допунску одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године изјављене су 3 жалбе Суду БиХ, од којих је Суд БиХ 2 жалбе одбио као неосноване и једну (1) жалбу одбацио као недопуштену.

Захтјеви за поновно бројање – На одлуке ЦИК БиХ у вези са захтјевом за поновно бројање Суду БиХ је изјављено 8 жалби, од чега је 7 одбијено као неосноване, а једна (1) жалба одбачена као неблаговремена.

Приговори на поново бројање – Суду БиХ су поднесена и три приговора на Одлуке ЦИК БиХ на поновно бројање, од чега је Суд БиХ сва три приговора одбио као неоснована.

Посредни избори – На Одлуке ЦИК БиХ које се односе на посредне изборе изјављено је 16 жалби Суду БиХ, од чега је 11 жалби одбијено као неосноване, у једном случају је утврђен одустанак од жалбе, а 4 жалбе је Суд БиХ уважио.

Опозив начелника – По питању одлуке ЦИК БиХ која су се односиле на опозив начелника изјављена је једна жалба Суду БиХ која је одбијена као неоснована.

Престанак мандата – На одлуке ЦИК БиХ у вези са престанком мандата изјављене су 3 жалбе које је Суд БиХ одбио као неосноване.

Имовински картони – На одлуке у вези са недостављањем имовинских картона изабраних званичника Суду БиХ су изјављене 23 жалбе, од чега је Суд БиХ 19 жалби одбио као неосноване, 2 одбацио као неблаговремене, 1 одбацио као недопуштену, а једну жалбу је уважио.

Кршења Закона о финансирању политичких партија – На одлуке ЦИК БиХ у вези са кршењем Закона о финансирању политичких партија укупно је изјављено 15 жалби Суду БиХ, од чега је 14 жалби Суд БиХ одбио као неосноване и једну жалбу дјелимично уважио.

Преглед жалби поднесених Суду БиХ у периоду мај–децембар 2022. године по категоријама

Категорија	Број жалби	Суд БиХ ријешио	% Одлука ЦИК БиХ потврђених од Суда БиХ
Одбијање уписа у Централни бирачки списак (ЦБС) за гласање изван БиХ	294	257-одбио као неосноване 17-одбацио као неблаговремене 20-одбацио као недопуштене	100%
Кампања – члан 16.14 Изборног закона БиХ	11	8-одбио као неосноване 3-дјелимично уважио	100%
Лажно представљање	24	17-одбио као неосноване 7- уважио	71%

Категорија	Број жалби	Суд БиХ ријешило	% Одлука ЦИК БиХ потврђених од Суда БиХ
Коришћење јавних средстава и ресурса	7	5-одбио као неосноване 2- уважио	71%
Изборна шутња	13	12-одбио као неосноване 1- одбацио као недопуштену	100%
Говор мржње	5	4-одбио као неосноване 1- уважио	80%
Другостепена надлежност ЦИК БиХ	6	6-одбио као неосноване	100%
Захтјеви за поновно бројање	8	7-одбио као неосноване 1- одбацио као неблагоприятну	100%
Приговори на поновно бројање	3	3-одбио као неосноване	100%
Жалбе на Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године	7	6-одбио као неосноване 1- ЦИК БиХ ријешила кроз Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године	100%
Жалбе на Одлуку о Измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године	3	2-одбио као неосноване 1- одбацио као недопуштену	100%
Жалбе на Допунску Одлуку о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године	3	2-одбио као неосноване 1- одбацио као недопуштену	100%
Захтјев за оцјену законитости и жалба на наредбу о поновном бројању – за ниво предсједник и потпредсједници Републике Српске	3	2-одбио као неосноване 1- Одбија се захтјев за поништење наредбе као неоснован	100%
Кршење Закона о финансирању политичких партија	15	14-одбио као неосноване 1- дјелимично уважио	100%
Именовање општинских/градских изборних комисија (ОИК/ГИК)	15	8-одбио као неосноване 5-одбацио као недопуштене 2- уважио	87%
Посредни избори	16	11-одбио као неосноване 4- уважио 1-утврђен одустанак од жалбе	75%
Имовински картони	23	19-одбио као неосноване 1- уважио 1-одбацио као недопуштену 2-одбацио као неблагоприятну	96%
Кандидатске листе	2	2-одбио као неосноване	100%
Опозив начелника	1	1-одбио као неосновану	100%
Овјера кандидатске листе	1	1-одбио као неосновану	100%
Престанак мандата	3	3-одбио као неосноване	100%

Категорија	Број жалби	Суд БиХ ријешило	% Одлука ЦИК БиХ потврђених од Суда БиХ
Овјера пријаве	3	2-одбио као неосноване 1-одбацио као неблаговремену	100%
Право коришћења назива политичке партије у изборне сврхе	1	1- уважио	0%
УКУПНО	467	392-одбио као неосноване 21-одбацио као неблаговремену 29-одбацио као недопуштене 4-дјелимично уважио 1-утврђен одустанак од жалбе 1- ЦИК БиХ ријешило кроз Одлуку о измјени Одлуке о утврђивању и објављивању резултата Општих избора 2022. године 1- Одбија се захтјев за поништење наредбе као неоснован 18-уважио	96%

Сарајево, 18.01.2023. године